

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 vtrum furtum sit occulta acceptio rei alienæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

QVAEST. LXVI.

ad primum, dubium occurrit ad hominem, quia in litera dicitur, quod proprietas possessionum est ab humano condicō, quod pertinet ad ius possitū. & tamen superius in q. 5. ar. 3. dictum est, quod huiusmodi proprietas spectat ad ius gentium, quod distinguunt contra ius possitū.

¶ Ad hoc dicitur, quod in proprietate possitū intenueuntur duō. Primo, quod ali quid sit vnius, & aliquid alterius. Secundo, quod hic ager sit iustus, & ille illitus. Quo ad primum, proprietas rerum est a iure gentium. Dicit enim hoc ratio, ut in litera multipliciter ostenditur. Quo ad secundum, est a iure possitū, quoniam aequaliter possitū, & ille alterius, nihil differet an contrarium sit. Definitum est enim quod ius possitū est, quod a principio nō est, sed a iure possitū, ex 5. Eth.

Q. 57. ar. 2.
& 3.

ius saceruli praeceps facere tribuerre, communicare.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod communitas rerum attribuitur iuri naturali, non quia ius naturale dicitur omnia possidenda communiter, & nihil esse quād proprium possidēdum: sed quia secundum ius naturale non est diffinītio possessionum, sed magis secundum humanum condicō, quod pertinet ad ius possitū, ut supra * dicitum est. Vnde proprietas possessionum non est contra ius naturale, sed iuri naturali superadditur per adiunctionem rationis humanae.

AD SECUNDUM dicendum, quod ille qui praeueniens ad spectacula, præpararet alii viam, nō illicite ageret: sed ex hoc illicite agit, quod alios prohibet. Et similiter diues non illicite agit, si praeoccupans possessionem rei, quae a principio erat communis, alii etiam communicat. Peccat autem si alios ab iure illius rei indiscretē prohibeat. Vnde * Basi-

I N artic. 5. eiusdem 66. q. circa rationē furti, occurrit dubium, quia diminuta videatur, quod ex duabus apparet. Primo ex hoc, quod multi diffinītiae furtum, apponunt tot particulas, dum dicunt, quod furtum est contrectatio rei alienae, mobilis, corporalis, in iuto domino, animo lucrandi sive ipsius rei, sine viis, sive possessionis, quā vi patet, in litera rōne non ponuntur. Secundo ex hoc, quod iniustitia deformata in hac diffinītione nō exprimit acceptiōnēs rationēs. Constat enim quod acceptio potest esse iusta, & iniusta, & neutra: & tamen in litera exponitur acceptio pro viłūtatione.

¶ Ad hoc retrogadū ordine respondendo dicitur, quod ius occulta acceptiōnē posita in diffinītione furti, importat eū, i. iniustiam rationē generis, & qualitatēs, ien modū eius. Istablecōdite a domino rōne formalis significat: ideo nihil in diffinītione omnissimū est. Et author in litera acceptiōnē pro iniusta acceptio ne exponit, tūm quia totus sit ferro est de communicationibus inuoluntariis, & in iuriis, quibus infertur dominū in rebus, ut patet extiulus questionē, & tractatūm, ac per hoc nō de acceptiōne cōter, sed de acceptiōne, quia est species iuriū eiū fermōrū: tū quia de rōne occulta acceptiōnē est nō solum iuriū formā, putat, quod ex intentione fiat latitudine ē eius cōc. & quod fiat cōtra voluntatem domini. Ideo enim subterfugere querit domini ieiuniant, quia nult agere contra illius voluntatiē. Acceptiō igitur author hanc iniustitiae redundantē conditionem in acceptiōne ex implicito in ly, occulta, in prima conditione posita in litera. Ecūtū est post ly occulta, quā ad explicitū. Et ad utrumque insinuandum concludendo diffinītione, ordinat sic eam, ut preponat ly occulta, dicens, quod propria ratio furti est, ut sit occulta acceptio rei alienae. Sic enim etiam nō præsupponit titulū questionē, ex terminorum consummata habetur diffinītio furti simpliciter, & nō solum ut pārti illius tractatus, nō ēcē diffinītiones.

¶ Ad id autem, quod ex alijs doctorib⁹ obiiciunt, dicitur quod non physice, sed more legitarum loquuntur, non speciem furti diffinītientes, sed quid nomine furti in legib⁹ intelligitur. Vnde dicunt, quod nec acceptio iuriū, nec remū immobiliū est furtum allegando leges civiles. Nos autem qui moralem theologiam simul & philosophiam tractamus, & de ipsa furti specie loquimur, diffinītum, ut philosophos decet, & dicimus nullam illarum particularum addendam esse diffinītioni, & non per contrectationem, quā tactum potius, quam usurpatiōnē rei significat, sed per acceptiōnē diffinītum furtum. Et ut signifikatiōnē dicitur, ut mobilis, & corporalis, false adderentur diffinītioni, quia ad furti speciem spectat acceptio occulta alieni agri, & alienorū iuriū, non minus quam alieni uictis. Hac enim materialiter se habent in acceptiōne iuriū alieni, & non variant speciem. Ly fraudulofa, superflue apponetur, quia

ARTIC. III.

F animus finrandi non magis requiriūtur ad furtū, q̄ terādi ad adulterium: nec tamen oportet posse adulterij hoc &c. De ipso nācē peccato, fūrū vero finitū sibi genere voluntari veriarū, cum pertinet finitū voluntari, sic uolubilis morales.

lius ibidem dicit. Tu abundas, ille vero mendicat, nisi vt tu bonae dispensations merita consequaris, ille vero patientia præmis coronetur?

AD TERTIUM dicendū, quod cū dicit Ambrosius. Nemo proprium dicat quod est commune, loquitur de proprietate quantum ad fūrū. Vnde * subdit: Plusquam sufficeret sumptui, uiolenter obtentum est.

ARTICULUS III.

Vtrum sit de ratione furti occulta & aperire alienam.

AD TERTIUM sic proceditur. Videatur, quod non sit de ratione furti, occulta accipere rem alienam. Illud enim quod dimittit peccatum, non videtur ad rationē peccati pertinere: sed in occulto peccare pertinet ad minutionem peccati, sicut con contrario ad exaggerandum peccati quorundam cf. Ila. 3. Peccati fūl

q̄m possidemus seruos sicut agros, non auctem finitū. Nota secundū, q̄ accipere filiam vel uterū rationē non pertinet ad furtum, sed ad capiētū, quā rationē vītio superius posito, inter personas ministratur, quoniam utrumque liberū in copiō possumit. Et tanto grauius est captare filiam, sicut vocari uictum, in prædictū ibi fūl, inutri personas liberas, coniunctis graviore fūl.

¶ Ad uertērō, q̄ occulta accipere calēm perfidie pliebat, sed ad horam pro concubū, sicut in uictu, est tanto grauior, quanto ē auctem ministratur. Si autē eis confidentiēs, cura propria iurata, adulterium, stuprū, aut similiē formā, sicut in uictu, aliam deformatim, si non in predictū proper hoc aūtū, minū, cum ferū, ut sic non sit sub dominio cōsiderū, sicut filia sub patre cōfatecētū. Nō enim potest ipse ea sit ad uictu, sed ad horam pro concubū, q̄ accipere ferū alienam propter furtū, sicut nec corre cum illa in domo solum sit.

¶ In eodem arti, in repositione ad tertium, sollicitū detinetur haber eandem rationē ministrare acceptiōne, quia hinc habes q̄ non solum occulta iuriū, sed etiam iuriū, quām occurrit, an huicmodi de ieiunis ministrare doce. & quando &c. Et ratio dabit, quia detinetur in præcepto negatiō, sicut acceptiō & contemplatiō, namque q̄ non accipiamus, non contemnamus, & non occule rei alienae. Constat autem q̄ præcepto acceptiōne affirmatione prohibita semper, & ad tempore in fūrū, semper actualiter peccatāta & demens, & inuidens. In oppositiō autem eis, quia sequitur q̄ detinetur & orans, & eleemosynam de suis factis. Sed tempore in peccare peccat, sicut acceptiō & contemplatiō, quām occulta rei alienae. Constat autem q̄ præcepto acceptiōne affirmatione prohibita semper, & ad tempore in fūrū, semper actualiter peccatāta & demens, & inuidens.

¶ Ad hoc dicitur, quod quā mortale peccatum, quo solo effērō, effēctus uoluntatis deformata, quod alius huiusmodi peccato peccat adūterium, & ter exercitat aliquem adūm voluntariū delectū, re a clīm in dubium uenit, an aliquis constire possit, dum effē, an perleuerer non in fūrū peccat, ut propositū occidere aliquem, donec mutet proprie, feuerer in aliquo actū uoluntario illius fūrū, & qui proponit occidere hominem, & adūterium.

ocides, & ad hoc para instrumenta, & huiusmodi. De hoc enim
vultus affirmandum, quod continet peccatum mortali, quamdiu
huc exercetur, de illo autem non. Vnde in proposito, cum detinere
alium non sit actio, sed actionis effectus ab actione non depen-
dens, nisi in principio, quoniam detinens autem, vel argumentum
cuid accipit, nihil

quasi Sodoma prædicauerunt,
nec absconderunt ergo non est
de ratione furti occulta acceptio
rei aliena.

¶ 2 Præt. * Ambrosius dicit, &
habetur in Decretis distincte. 47.
Minus est criminis habent tollere,
quam cum possit, & abundans sis, indigentibus denegare.
ergo sicut furtum consistit in ac-
ceptione rei aliena , ita & in de-
tentione ipsius.

¶ 3 Prat. Homo pōt furtim ab
alio accipere ēt qd suū est, pu-
ta, rem quam apud aliū depositū,
vel quā est ab eo iniuste ablata.
non est ergo de ratione furti, &
fir occulta acceptio rei alienæ.

RESPON. Dicēdū, q̄ ad rationem furti tria concurrunt, quorum primum conuenit sibi, s̄m quod contrariatur iustitia, quaenam vniuersitate tribuit q̄d suum est, & ex hoc cōpetit ei, q̄ vñipat alienum. Secundum verò pertinet ad rōnem furti, prout distinguitur a peccatis, quaē sunt contra personam, sicut ab homicidio, & adulterio.

bus, quas sunt furati. In his n. non inter-
voluntariis, sed quandoq; exercetur alius
nullus. Nam indire, & ornare se, actio-
ne fuit in funditum autem esse. & similiter or-
di, non sunt actiones, sed ad prædicamen-
tum. Vnde de his aliqui et manifestum. q;
& aliquid obicimum, an f. quotiens huic
actions peccent mortaliter. Apparet, n. pri-
mum esse, q; actualiter habere actum vte-
nus, q; multipli, vno modo formaliter, hoc est,
alieno; & sic quotiens discontinuo-
ritus, quam extra, virtutem re aliena, totiens
modo materialiter, hoc est, q; nisi huius cogi-
re aliena vti ita: usi si cogitat de induendo
dendo, de bibendo, & no cogitat de alie-
pones ita iacti sunt male eadem numero
la intentio intendi, poñendii, ac per
proprijs. Sed primum huius distinctione
mihil videatur: quoniam multiplici-
non iuxta multiplicationem actuum in-
voquamus extra, pater ex hoc, q; actus exte-
num numero peccatum; & multi actus exte-
nuntur sicut unus numero peccatum, ut
occidere, & delectetur de cogitata occi-
sione, intendit ire ad occidendum, & preparat
& lanceas, &c. Hac enim omnia uno
anno, sunt peccata mortale, sed iuxta
materialiter tamen moralitatis actus.
& differentia multiplicationis in esse na-
deformium, puta, desiderare, furari, dele-
nitrendre ire ad furandum, & huiusmo-
di actus habeant forte singulas deformi-
ties esse naturæ, in genere tamen
est eorum moralitas: & ideo sunt vnu
actum est. Multiplicatio autem moralitas
in genere moris, quotiens quis ex non
i specie peccati, fit actualiter peccans in

A illa . Attendi verò videatur haec vnitatis numeralis penes vnitatem applicationis anime ad tamen speciem , ita quod quandiu anima applicata ad illud per aliquem actum interiorem , vel exteriorem perfuerat , quantumcumque actus multiplicaretur ; in genere naturae , non moris eos multiplicat . Omnes enim habent rationem viuis

Bterio, & secundum hoc competit furtio, quod sit circa rem possessam. Si quis enim accipiat id, quod est alterius non quasi possessio, sed quasi pars, sicut si amputet membrum, vel sicut persona coniuncta, ut si auferat filiam, vel vxorem, non habet propriationem furti. Tertia differentia est, quae complet rationem furti, ut scilicet occulte usurpet alie num, & secundum hoc propria ratio furti est, ut sit occulta acceptio reialienæ.

CAD PRIMVM ergo dicendū, quod occultatio quādōquia; quidem est causa peccati, pura, cūm quis virtutē occultationē ad peccandum, sicut accidit in fraude, & dolo, & hoc modo non diminuit, sed cōfinituit speciem peccati, & ita est in furto. Alio modo occultatio est simplex circumstantia peccati, & sic diminuit peccatum, tūm quia signum verēdūz est: tūm quia tollit scandalum.

Ad secundum dicendum, quod alteri debetur, tandem rationem nocturnum hēt cum acceptione iniusta: & ideo sub iniusta acceptione inteligitur etiam iniusta decētio.

cogitando de re aliena, totiens peccant mortaliter, quāmuis dirum hoc uideatur. Et si neutra pars nera uideatur, subdistingendum est, quid actus qui sine noua contempnit utere re aliena exerceretur, sunt duplices differentiae. Quidam enim noua iniuria domini, & dictur actus cum noua iniuria domini actus illi, qui vel redundant ipsam rem detinorem, ita ut non effici amplius a domino reprehendenda sed eius premium. Fit enim iniuria tunc noua domino ex hoc, quod cogitur ad communicationem rei sui, si debet cum recuperare, ut patet de confusione uelut furto. Vt namque ueste consumando illam, est facere ut domino res sua fasiscare non possit, etiammodi reddenda efficitur. Et ob hoc addit nouam iniuriam super detencionem nel ex parte ventis, quia, si redundant utentem in potentem ad fasiscandum dominio, ut patet in pappere expendente furto uane pecuniam, ne habeat unde posset fasiscare domino. Huiusmodi enim expensis nocuit eft dominio, addens ipsam detencionem, impotentiam relinquit, ac per hoc peioris conditionis reddens dominum pecuniae. Actus autem fine noua iniuria domini sunt, qui non in damnum dominii redundant, ut si res denunt at quoniam in quo dominus non nullat eam, sed eius premium: de cetero ut ipse, nouam non addit detencionis iniuriam. Et finaliter si expendens pecuniam futuram habet in promptu ut fasiscare posset, si uellet, nullam uideatur detencionis addere iniuriam. Diceretur namque si primis actibus totiens quotiens peccat mortaliter, non autem secundis, ficit nec simili bēdo in uale futurō, cum sit actus fine iniuria. Quāmuis de hoc non fit similia, quia huius actus simili bēdo, non est de natura sua talis, quod computetur inter eos, qui sunt iniuto domino. Quid horum uerius sit, non facile video, quoniam cum actus de natura sua iniutor, uideatur quod totiens, quotiens urit re aliena iniuto domino, peccat mortaliter. Cum uero confidero, quod sius fine noua iniuria non uideatur esse iniuto domino, cui tantundem est si talis uis fiat, & si non fiat, uideatur quod non totiens, quotiens uicim peccat: sed totiens, quotiens cum noua iniuria in affectu, vel in effectu, ut declaratum est. Cū autem attendo, quid multiplicatio horum actuum est in eis nature, & non moris, unum tantum uideatur esse peccatum, dum non renouatus affectus ad alienum. Et licet hac ultima replicata uia, quae primo fuit alla-

QVAEST. LXVI.

ARTIC. III.

Tata, prima fronte tiera appareat propter vniatatem moralis deformitatis: Si quis tamen confideret, quod operatus est habitu, non deliberant circa rationem formalem habitus, ut pater in artificiis, qui utinam arte quasi natura, ut habes in 10. Ethi. de cibis, manifestum fieri, quod detetur quasi ex habitu operatur de liberae detentionis.

Et propterea non cogitat, an re iusta, an aliena vtratur. Vnde non est propterea melioris condicione, qd non detentor, qui reter alieno iniurio dno, quem constat toties quotiens peccare mortaliter. Et p. hoc est excludit media via distinguens inter actum noua iniuria, quia scilicet non est melioris conditionis detentor, qd non detentor. Sed si quis non esset detentor ex aliena, & tamen viceversa ea scienter iniusto domino tali viu, qui conluevit pretio estimari, peccaret mortaliter ex natura actus.

Inf. 2.9. cor.
& 9.73. art.
1. cor. & ad
2. Et 3. cor.
13.

1.3. q.11. art.
3. & q.18.
art. 6.

Detentor igitur totiens peccat mortaliter, quotiens nouus consumptor, quotiens nouiter vtrens est, sic ut peccaret totiens non detentor.

¶ Restat igitur ex tribus allatis viis, quod illa sola sit vera, quia actus ex natura sua non circumscribitur rem aliquam iniusto domino iniustius. Et sic ad dubium in principio motum patet responsio, quod detentor qui dem in quantum detinet, non continet peccatum, sed quoties renouat consensum detinendi.

Cotumptor autem & vtris, quotiens de novo consumit, seu utitur taliter, qui contumeliam pretio estimari sive hoc cogitare, sive non.

¶ Et confirmatur hoc ex distinctione supra dicta iuristarum, scilicet quod furtum est concretatio non solum rei, sed vius.

¶ In codem art. 3. in responsione ad tertium, dubium occurrit duplex. Primum est, circa ultima verba, id est, quod est per rapinam ablatum, est raporis non simpliciter, sed quantum ad detencionem: quoniam in presenti materia esse aliquis quantum ad detencionem, est habere ius detinendi: sicut esse aliquis quantum ad custodiendam, importat habere ius custodiendi. Constat autem quod rapor non habet ius detinendi, quia tenetur ad non detinendum, & peccat mortaliter volenter detinere: & tandem est in fracta peccati mortaliter, quandiu detinet. Non est igitur verum, quod res rapta sit raporis quantum ad detencionem.

¶ Secundum est, quia in hac responsione author sustinet, quod si rem propriam rapian ab alio occulite accipere ab illo, quod furtum committit, quod multipliciter appareat furtum. Primo, quia si eadem ab eodem violenter accipere non committit rapian, ergo occulite accipiendo non committit furtum.

¶ Secundo, quia communis videatur intentio, quod in re propria non committitur furtum, nisi alius habeat ius in illa, uta, pignoris, vel commodati, & huiusmodi. Et afferetur ad hoc ius cuiuslibet furtis. Iures, s. i. & l. Si i. s. qui rem.

¶ Tertio, quia secundum multos licitum est aliqui accipere occulte rem ab occupatore non solum propriam, sed etiam vere debita, si non potest alter recuperare ius. Et quod secundum iura canilia dicuntur sibi ius, debet priuari iure, qd hec in re illa, non tamen arguit furtum.

¶ Ad primum dubium dicitur,

quod rem rapian est raporis,

quantum ad detencionem, multipliciter verificatur.

Primo, quantum ad

hoc quod non potest priuata autoritate ab eo auferri iniuste.

Dominus namque rei non potest sibi ipsi ius dicere: relinqu autem priuatum nullum ius habent ab eo tollendi rem illam.

Ad tertium dicendum, quod nihil prohibet id, quod est simpliciter vnius, secundum quid esse alterius: sicut res deposita est sim pli citer quidem deponentis, sed est eius, apud quem deponitur, quantum ad custodiendam. Et id quod est per rapinam ablatum, est rapientis non simpliciter, sed quantum ad detencionem.

ARTICVLVS. IV.

Vtrum furtum, & rapina sint peccata differentia specie.

A D QVARTVM sic proceditur: Videtur, quod furtum, & rapina non sint peccata differentia specie. Furtum enim & rapina differunt secundum occultum, & manifestum. Furtum enim importat occultam acceptioem, rapina vero violentiam & manifestam: sed in aliis generibus peccatorum occultum, & manifestum. Furtum, & rapina ex hoc habent rationem peccati, quod acceptio est iniunctio ex parte eius, cui aliquid subtrahitur. Involuntarium autem duplicitate dicitur: scilicet per ignoranciam, & violentiam, ut habetur in 3. Ethic. Et ideo furtum, & rapina ex hoc habent rationem peccati, quod acceptio est iniunctio ex parte eius, cui aliquid subtrahitur. Involuntarium autem duplicitate dicitur: scilicet per ignoranciam, & violentiam, ut habetur in 3. Ethic. Et ideo aliam rationem peccati habet rapina, & alia furtum. ergo propter hoc differunt.

A D PRIMVM ergo dicendum, quod in aliis generibus peccatorum non attendit ratio peccati ex aliquo iniunctorio, sicut attenditur in peccatis oppositis iustitiae. Et ideo vbi concurreat diuersa ratio in iunctario, est diuersa species peccati.

¶ 3. Prat. Sicut rapitur aliquid ad possidendum, ita rapitur mulier

dicum, qd scilicet furti vitium non erit quod est possidiendum, & quo ad damnum proximi quoniam ex parte eius, & non ex parte eius, & illi rem ne obligari possit.

¶ Ad tertium dicitur, qd accipere occulte rem propriam exilicte, contingit duplicitate. Primo, ex intentione proprium, & non damificandi proximum. Et ideo furtum, nisi forte quanto modo ad intentionem accipere intelligenda sunt iusta. Alio modo, ex intentione de latere, que est propria non ut proprietas intentionis, sed ut in litera dicitur: quia accipio terminum ac de latere in ratione alieni, vi inde dannum ei permissum est, & custodio, vel detentio, sicut profectione de latere, vel detentio, ut declaratur est. In nostro tempore modus iste non ad restituendum, sed ad infirmarum dona, & beneficia exstebat, quod liber est a vinculo restituendum.

¶ Ad tertium dicitur, quod argumentum tangit rem, quae illi, qui primam eff. an potest recuperare rem suam, non proxima, & scandalo. Secunda est, an eum debitor vel pecunias sui debitorum, occursum illas debet restituere. Et quia hoc pertinet ad tertium argumentum quae queruntur, illuc vltus differatur.

¶ Saper Questionis sexagesimastis dictio est

In art. 4. eiusdem. 56. q. nota in corporacione, quod in littera interre diuersitate specifica item, & in littera dispositione mentis per sona, & in littera, & in littera, & laus disponitur in mente, haec est obiectum, circa quod veritatem. Ex hoc nesciunt in iustitia facit, pater, obiectum acceptioem iustitiae.

¶ Quia in iustitia alicui claudit in ferme-

F Secundò, quoniam ad hoc, qd ipse conatur, sed dominio restituendum. Et proprie si docu- cipia illam, in iuriam facit illi, qui rapau, ponatur currit damnum duplum, dim & tem perditur, & restituatur domino, nesciens rem deuenientia domini.

ad delectandum, unde & Isido, dicit in lib. Etymologiarum, quod raptor dicitur corruptor, & rapta dicitur corrupta: sed raptus dicitur sive mulier auferatur publice, sive occulite. ergo & res possessa rapi dicitur sive occulite, sive publice rapiatur. ergo non differunt furtum, & rapina.

SED CONTRA est, quod* Phil. in 5. Ethic. distinguunt furtum a rapina, ponens furtum occultum, rapinam vero violentiam.

RESPON. Dicendum, quod

furtum, & rapina sunt virtutia iusti-

flitiae opposita, in quantum al-

quis alterius facit iniustum.

Nullus autem patitur iniustum volens,

vt probatur in 5. Ethic. Et ideo

furtum, & rapina ex hoc habent

rationem peccati, quod acceptio

est iniunctio ex parte eius, cui

aliquid subtrahitur. Involunta-

rium autem duplicitate dicitur:

scilicet per ignoranciam, & violen-

tiam, ut habetur in 3. Ethic. Et ideo

aliam rationem peccati habet rapina, & alia furtum. ergo pro-

ppter hoc differunt.

¶ Ad quarto, quod in littera

dictio est, qd secundum

littera, & in littera, & in littera, &

laus disponitur in mente, haec est obiectum, circa quod veritatem. Ex hoc nesciunt in iustitia facit, pater, obiectum acceptioem iustitiae.

¶ Quia in iustitia alicui claudit in ferme-